

Camí Ral³¹

Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons

Gener de 2011 número 31

Ajuntament de Copons

Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons
Edita: Ajuntament de Copons, Àrea Municipal de Cultura
Àngel Guimerà, 8, 08289 Copons, Anoia, Tel. 938 090 000 Fax: 938 090 013
Correu electrònic: camiral@copons.net
Disseny i maquet: ESPAI GRAFIC, Igualada
Dipòsit legal: B-7571-96
Tiratge: 600 exemplars

Publicació periòdica / Distribució gratuïta
Imatge portada: Sala Polivalent **Foto:** Elisenda Mercadal Segura
Coordinació: Elisenda Mercadal Segura, Núria Pons Torrents i Montse Soterias Corbella
Agraïm la col·laboració de Xènia Ribá Ruiz i Ingrid Saumell Gassó

Sumari

3	Editorial
3	Què s'està fent?
4	Plens
5	Castlà de Copons (segles XII al XVIII)
6	Santiago (de) Masarnau (1805-1882)
8	Eines i feines del camp. Preparar la terra: la llaurada
10	Fonts dels voltants de Copons
12	Josep Vidal Albareda
15	La Caseta de l'Hort
16	Activitats de l'escola durant el 1r trimestre
16	Cursets de natació a la piscina de Copons
17	Excursió a Sant Pere de Copons
18	Primeres sortides dels Bastoners de Copons
19	L'hereu i la pubilla de Copons
19	El President de la Diputació de Barcelona va visitar Copons
20	Festa Major d'Estiu: Molta, molta gent
22	Projecte CLOSE-SEARCH, de pràctiques per Copons
23	Pelegrinatge a Polònia: El país de Karol Wojtyła
24	Resum de fets, activitats i actes. Agost 2010 a Desembre 2010
25	El cervell humà
26	Senyeres: Rubió
27	Transports i telèfons d'interès

Millor publicació periòdica d'àmbit local

Millor butlletí municipal de l'any

Els articles publicats a Camí Ral reflecteixen solament l'opinió dels autors, no forçosament la de l'Ajuntament.

Ajuntament

Què s'està fent?

Última parada d'aquesta legislatura, al maig hi ha eleccions, i el moviment que hi haurà durant el temps que resta serà mínim, el just per cobrir les necessitats que es creïn durant aquest temps. Farem una repassada del què han estat aquests quatre anys de legislatura que he tingut l'honor d'encapçalar junt amb la resta d'equip de govern, sense ells no hauria estat possible.

- Instal·lació del reg gota a gota a la zona dels horts. Aquesta obra té dos beneficis essencials, l'estalvi d'aigua a l'hora de regar, amb molta menys aigua és suficient, i també assegurar que els usuaris dels horts tinguin aigua en estius de sequera.
- Rehabilitació de les voltes de la plaça Ramon Godó. S'ha dut a terme la reconstrucció de les voltes afectades, gaudint d'una millor seguretat en la zona i retornant la grandesa estètica d'aquesta plaça.
- Adequació de la zona de la piscina, una de les grans obres de la legislatura. S'ha construït una piscina per als infants i uns nous vestuaris que han millorat moltíssim el seu servei. S'ha adequat tota la zona amb l'enderroc de la caseta del poliesportiu, i també s'ha construït un nou local que dona el servei de bar tant als usuaris de la piscina com als veïns del poble que ho desitgin durant tot l'any.
- Projecte Copons 2.0. Aquest projecte ha tingut, possiblement, un reconeixement més important de poble cap enfora que de portes endins. Ha tingut el reconeixement de moltes administracions, universitats, tant nacionals com estrangeres que s'han volgut interessar per aquesta manera d'interacció entre l'administració pública i el seu usuari. El Ricard Espelt, responsable de la idea, l'ha explicat a tot arreu on ho han demanat. Portes endins va tenir una arrencada molt forta i possiblement el fet que ara no tingui tan moviment sembla que es pugui dubtar de l'eina, però tinguem clar, que el moviment normal per un poble de la nostra mida és més semblant al que es té actualment que no el que hi havia en els seus inicis. Anímem doncs a continuar utilitzant l'eina.
- Construcció d'una antena de telecomunicacions. S'ha aconseguit la construcció d'aquest equipament que a la llarga ens ha dotat de l'anhelada cobertura de mòbil. També disposa del servei de la TDT. Esperem que properament pugui donar més serveis.
- Adequació de la zona de recollida d'escombraries. S'ha intentat que el punts de reciclatge i recollida de brossa tinguessin una imatge més digna per al poble, envoltant els espais amb fusta i pedra d'escullera per reduir al màxim la seva visibilitat.
- Portada d'aigua a les masies de la zona nord del municipi. Aquesta obra va ser realitzada des del Consell Comarcal de l'Anoia, i va dotar d'un servei que per ara no tenien un conjunt de masies d'aquesta zona del municipi.
- Instal·lació del compostatge comunitari i particular. A partir d'unes jornades d'informació per a tots els veïns i amb la bona voluntat de tots plegats s'ha aconseguit que el compostatge fos tot un èxit en el nostre poble, reduint en un percentatge molt elevat la quantitat de brossa de rebuig creada per cada habitant. Hem aconseguit reduir el cost de la recollida pel municipi i això ha estat gràcies a tots vosaltres.
- Construcció d'un tram de col·lector cap a la nova depuradora. La finalitat d'aquesta obra era cobrir amb els mínims exigibles que ens demanaven des de medi ambient. La construcció de la depuradora està programada pel 2013, d'aquesta manera s'ha intentat avançar feina en el tema dels col·lectors.
- Nova aula per l'escola i la creació d'un menjador. L'aposta per l'educació des del consistori ha estat notòria. El manteniment de la Caseta de l'Hort, econòmicament insostenible, com hem comentat varies vegades, i l'adequació de nous espais a la barraca, amb una nova aula i una zona de menjadors refermen la gran aposta que s'ha fet per l'ensenyament al nostre poble.
- Adequació d'una nova zona d'aparcament a l'interior del poble. Aquesta mesura ha ajudat a treure l'aparcament dels carrers del poble, facilitant la mobilitat del trànsit, sobretot dels que diàriament hi han de treballar. La bellesa dels carrers de la vila ha crescut moltíssim des de la posada en marxa d'aquesta mesura.
- Sala Polivalent. Ja podem dir que tenim la Sala Polivalent en marxa. Com a infraestructura segurament ha estat la creu de la legislatura pels diferents problemes de finançament que ens ha ocasionat. Ara però, toca gaudir-ne i saber-la explotar al màxim per donar-li un gran rendiment.
- Durant el poc període que queda de legislatura es portarà a terme l'arranjament dels camins del Ciment fins a Cal Queta, el camí del Torrent Boter i també el camí de Sant Pere. La instal·lació d'unes baranes als carrerons del poble i la poda dels arbres de la zona de la carretera. Posar en marxa una farmaciola amb servei de farmàcia diari per poder recollir els medicaments, també seran unes de les mesures que intentarem fer abans d'acabar la legislatura.

Tot aquest conjunt d'accions, més la feina que s'origina en el dia a dia és un resum de la tasca feta per aquest consistori durant aquest quatre anys. Com bé sabeu, la gent que formem part de l'equip de govern no tenim intenció de repetir durant les pròximes eleccions, però sí que estem oberts a donar un cop de mà a tothom que vulgui ajudar al municipi formant un grup de cara les eleccions del proper mes de maig.

En nom meu i de l'actual equip de govern, una salutació molt cordial. Gràcies per tot.

VISCA COPONS!!

Carles Mas Riera, *alcalde* ■

PLE EXTRAORDINÀRI DEL DIA 22 DE JUNY DE 2010

1.- S'acorda aprovar la certificació d'obra a origen corresponent al projecte d'aquest municipi titulat AMPLIACIÓ DELS VESTIDORS DE LA PISTA POLIESPORTIVA I LA PISCINA MUNICIPAL, per un import total de 701.848,50 €.

2.- S'acorda proposar al Conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya l'atorgament de la Creu de Sant Jordi a l'Agrupació Coral La Llàntia d'Igualada, per la seva trajectòria, des de 1876 fins a l'actualitat, en el manteniment de la tradició del cant coral..

3.- S'acorda aprovar provisionalment pel present exercici de 2010 la modificació de les Ordenances fiscals que a continuació es relacionen:

- núm. 13 – Taxa per la prestació de serveis en piscina municipal
- núm. 14 – Taxa per la prestació de serveis educatius (La Caseta de l'Hort)
- núm. 18 – Taxa per la prestació de serveis infantils (Casal d'estiu)

PLE ORDINARI DEL DIA 14 DE JULIOL DE 2010

1.- Aprovació de l'acta de l'anterior ple, corresponent a l'extraordinària del dia 22 de juny de 2010.

2.- Festes locals del municipi per a l'any 2011, es proposen els dies 20 de gener i 16 d'agost de 2011 com a festes locals del municipi, retribuïdes i no recuperables.

PLE EXTRAORDINÀRI DEL DIA 6 D'OCTUBRE DE 2010

1.- S'acorda aprovar la relació de factures corresponents a l'exercici 2009, pendents d'aprovació per manca de dotació pressupostària, per un import total de 23.154,76 €

2.- S'acorda que el municipi de Copons s'adhereixi a l'acord marc del subministrament d'energia elèctrica amb destinació a les entitats locals de Catalunya aprovat pel Consorci Català pel Desenvolupament Local.

3.- S'acorda aprovar el Plec de Clàusules que ha de regir el concurs per a l'adjudicació d'una llicència d'auto taxi al Terme municipal de Copons per un turisme amb un màxim de 9 places inclòs el conductor, i s'acorda convocar el concurs per a l'adjudicació d'una llicència d'auto taxi al Terme municipal de Copons per un turisme amb un màxim de 9 places inclòs el conductor

4.- S'acorda aprovar la certificació d'obra núm. 1 corresponent al projecte d'aquest municipi titulat SALA POLIVALENT 3A FASE, per un import total de 107.172,01 €.

PLE EXTRAORDINARI DEL DIA 2 DE NOVEMBRE DE 2010

1.- Sorteig dels membres mesa electoral amb motiu de les eleccions al parlament de Catalunya de 28 de novembre de 2010.

TITULARS:

<i>President</i>	<i>Miquel Montiel Ruiz</i>	(Elector núm. 141)
<i>1r. Vocal</i>	<i>Miquel Aparisi Bertran</i>	(Elector núm. 13)
<i>2n. Vocal</i>	<i>Maria Gracia Carreras Verdaguer</i>	(Electora núm. 37)

SUPLENTS:

<i>De president</i>	<i>Francesc D'asis Calaf Torner</i>	(Elector núm. 35)
<i>De president</i>	<i>Margarida Ferrer Pons</i>	(Electora núm. 73)
<i>De 1r. vocal</i>	<i>Elena Gudayol Llacuna</i>	(Electora núm. 90)
<i>De 1r. vocal</i>	<i>Roger Planell i Aymerich</i>	(Elector núm. 161)
<i>De 2n. vocal</i>	<i>Anna Araque Espinosa</i>	(Electora núm. 18)
<i>De 2n. vocal</i>	<i>M. Angela Balcells Padró</i>	(Elector núm. 23)

2.- S'acorda aprovar el Compte general del pressupost municipal únic de l'Ajuntament de Copons, corresponent a l'exercici 2009, sense objeccions ni esmenes, restant sotmès a la superior fiscalització externa de la Sindicatura de Comptes de Catalunya.

PLE EXTRAORDINÀRI DEL DIA 16 DE NOVEMBRE DE 2010

1.- S'acorda aprovar provisionalment la modificació de l'Ordenança General de Gestió, Inspecció i Recaptació dels ingressos de dret públic municipals que haurà de regir per a l'exercici 2011 i següents. S'aprova provisionalment per a l'exercici de 2011 i següents la modificació de les Ordenances fiscals que a continuació es relacionen:

núm. 01	Impost sobre béns immobles.
núm. 02	Impost sobre activitats econòmiques.
núm. 03	Impost sobre vehicles de tracció mecànica.
núm. 04	Impost sobre l'increment de valor dels terrenys de naturalesa urbana.
núm. 05	Impost sobre construccions, instal·lacions i obres.
núm. 06	Taxa per ocupacions del subsòl, el sòl i la volada de la via pública.
núm.07	Taxa per aprofitament especial del domini públic local, a favor d'empreses explotadores de subministraments d'interès general.
núm. 08	Taxa per expedició de documents administratius.
núm. 09	Taxa per llicències o la comprovació d'activitats comunicades en matèria d'urbanisme.
núm. 10	Taxa per recollida, tractament i eliminació d'escombraries i altres residus sòlids urbans.
núm. 11	Taxa per la prestació de serveis en cementiris locals, conducció de cadàvers i altres serveis fúnebres de caràcter local.
núm. 13	Taxa per la prestació de serveis en la piscina municipal.
núm. 14	Taxa per la prestació del servei d'escola bressol.
núm. 15	Taxa per la prestació dels serveis d'intervenció administrativa en l'activitat dels ciutadans i les empreses a través del sotmetiment a prèvia llicència, comunicació prèvia o declaració responsable i pels controls posteriors a l'inici de les activitats.
núm. 16	Taxa per l'ocupació dels terrenys d'ús públic amb mercaderies, materials de construcció, runes, tanques, puntals, estintols, bastides i altres instal·lacions anàlogues.

2.- S'acorda sol·licitar a la Caixa Catalunya la concertació d'una operació de crèdit a curt termini.

3.- S'acorda aprovar la certificació d'obra núm. 2 corresponent al projecte d'aquest municipi titulat SALA POLIVALENT 3A FASE, per un import total de 103.446,75 €. I trametre aquesta certificació al PUOSC i a la Diputació de Barcelona, a fi de percebre l'import de l'ajut atorgat dins dels dos programes.

4.- S'acorda aprovar la creació del fitxer de dades personals referit a la Nòmina dels empleats de l'Ajuntament de Copons (AGINEEL) per la seva inscripció a l'Agència Espanyola de protecció de dades.

Castlà de Copons, segles XII al XVIII

Article publicat a "Igualada. Periòdic de l'Anoia" el divendres 26 d'agost de 1988, dins la secció "Títols nobiliaris d'Anoia" i signat per J.R.G.

Escut de l'Abat Ponç de Copons (S. XIV) al cimbori del monestir de Poblet

Escut d'armes dels Copons. Extret de www.xtec.cat

El desaparegut castell de Copons estava situat dalt d'una carena al costat de l'església parroquial i la seva existència és coneguda des de la desena centúria. L'any 1080 Guifré de Balsareny deixà el castell de Copons al seu fill Guillem de Balsareny, ardiaca i bisbe de Vic, entre 1046 i 1076. Aquest, l'any 1065, el vengué al compte de Barcelona, Ramon Berenguer el Vell, per 500 unces d'or. Des d'aleshores el castell de Copons pertangué a la jurisdicció reialenca i la nissaga dels Copons hi féu hereidària la seva castllania. L'any 1153 Guillem de Copons fou nomenat castlà per Ramon Berenguer el Sant. Des d'un principi l'escut d'armes dels Copons fou de güelles, amb un copó d'on sortien tres serpents de color verd. Heretà el seu fill Arnau de Copons. L'any 1232, el rei Jaume I, signà a favor de Copons de no alienar-lo de la monarquia. El 1264 va fer una estada al castell de

Copons, on expedí privilegis per a diferents llocs de la comarca. Segueix Jaume de Copons, que el 1311 obtingué del rei Pere II la declaració de cavaller. Fou casat amb Blanca de Boixadors. Ramon de Copons i de Boixadors, fou ambaixador reial a Roma, el 1333. També fou cambrer major de la reina Elionor. Casat amb Tecla Desvalls. Pere Ramon de Copons i Desvalls, el 1375 seguí al rei Pere III a València i el 1392 a l'infant Martí, duc de Montblanc, a la guerra de Sicília. Morí el 1429, sense fills. Fou soterrat a la capella de Sant Andreu del castell de Copons. El rei Pere el Cerimoniós, l'any 1363, va resoldre de vendre el castell i la vila de Copons al castlà Pere Ramon de Copons, per 26.000 sous barcelonesos. Però per a deixar sense efecte aquesta venda i poder restablir la jurisdicció reialenca, la Universitat i el veïnat de Copons decidiren de lliurar al monarca la mateixa quantitat de sous. L'hereu de castllania fou el cosí de Pere Ramon, en Berenguer de Copons i de Rajadell, senyor de Llor i cavaller de l'estament militar de Catalunya. Casat amb Sibila de Montsonís. És successor el fill Berenguer de Copons i Montsonís, que el 1379 matrimonià amb Violant de Messina i Destorrent, i ja vidu, amb Leonor d'Alentorn. Joan de Copons i d'Alentorn, a més de castlà de Copons, també fou senyor d'Albarells, Balsareny i Durban. El 1432 es va casar amb Beatriu Gibert, i enviudat, amb Àngela de Guimerà. Morí el 1450. És hereu Ramon de Copons i Gibert, que el 1462 celebrà noces amb Violant de Calders

i Claret. El 1474, Joan II d'Aragó, ratificà els seus càrrecs i senyories, i la donació dels drets de Copons. Ramon de Copons i de Calders, el 1489 es va casar amb Rafaela de l'Hospital, i enviudat amb Maria d'Oluja. Morí el 1536, sense descendents. Heretà la seva germana Lluïsa de Copons i de Calders, casada amb Joan Antoni de Vilaplana, donzell de Gervera. Seguí el fill Lluís de Vilaplana i de Copons, casat el 1512, amb Maria Artigas. El seu hereu, Lluís de Vilaplana i Artigas, va finir el 1576, sense haver deixat fills. Hi hagué un plet entre els familiars i en fou successor el renebot Antoni de Vilaplana, de de 1593. Hi fou continuador el seu fill Antoni de Vilaplana, casat amb Àngela Descamps. La filla successora Joana de Vilaplana i Descamps, es va vendre la castllania i els seus drets, l'any 1667, a Josep de Camprodon.

Els seus hereus no pogueren evitar la destrucció dels castell de Copons durant la guerra de Successió. El 1715 l'intendent J. Patiño va cursar una prohibició als consellers i a la gent de Copons per advertir-los que no podien fer cap ús del terreny on hi havia hagut edificat el castell ni prop de les runes dels seus murs. Encara l'any 1728 a instàncies d'Agustí de Copons i Copons, segon marquès de Moja, hi hagueren nou veïns ancians de Copons que varen fer declaració notarial de que havia existit el castell de Copons i que aleshores solament en restaven alguns vestigis. ■

Santiago (de) Masarnau (1805-1882)

Jaume Ortínez Vives
 Escrit publicat a la “Revista d’Igualada” núm. 34, l’abril de 2010.

Aquest treball és fruit de la curiositat i de la lectura diària de la premsa espanyola —dominicals inclosos— i també de veure algun reportatge d'alguna cadena estatal de televisió. I és que, d'ençà de la tardor de 2008, i coincidint amb l'increment de la duresa de la crisi econòmica que afecta Espanya, apareix de tant en tant el nom de Santiago Masarnau. I apareix també, especialment des de l'octubre de 2008, el nom de Santiago de Masarnau relacionat amb activitats que no tenen res a veure amb la problemàtica social de la crisi.

Deixem-ho clar d'entrada: és la mateixa persona. Amb «de», o sense, és el mateix personatge i és un descendent dels Masarnau, una família arrelada a la Conca d'Òdena des de segles i, de ben segur, provinent de Can Masarnau: els llibres parroquials de Santa Maria d'Igualada registren molts baptismes amb aquest cognom durant els segles XVIII i XIX. També n'apareixen a Òdena, Jorba i Copons.

Curiosament és un cognom que s'està perdent. Mirant les dades estadístiques, veiem que queden, només, una dotzena de persones que tinguin Masarnau com a primer cognom. D'aquestes dotze he pogut parlar amb set i, d'aquestes set, tres no sabien l'origen del seu cognom mentre que quatre repetien, quasi com una cantarella: «...*de la Font de Can Masarnau*», prop d'Igualada. El Masarnau que ara ens ocupa ve, en les sis generacions anteriors, de la branca de Copons. El seu pare, Santiago Masarnau i Torras, neix a Copons i pertany als Masarnau negociants que figuren al llibre d'Assumpta Musset que porta per títol *Catalunya i el mercat espanyol al segle XVIII. Els traginers i negociants de Calaf i Copons* (1997). Aquesta família comerciava especialment a El Pardo (Madrid).

Santiago Masarnau i Fernández, que és de qui parlem, ja neix a Madrid (1805). El seu pare deixa de negociar però no pas de tragarinar, perquè es fa càrrec de les Reales Caballerizas, al servei del Conde de Miranda. Aquest càrrec era important perquè planificava i executava els viatges de la família reial i de la cort en general. Més tard passa a ser secretari de la Majordomia Major a la cort de Ferran VII, i la família i el jove Santiago gaudeixen dels favors reials tot veient les dots musicals del noi. Des dels cinc anys, és considerat a Madrid un nen prodigi en la música i en les matemàtiques. Finalment s'inclina per la música i, des de ben jove, ja rep premis i distincions.

El 1823, el pare perd el favor reial en una de les giragonses de l'estrany i llarg regnat de Ferran VII, i si en un primer moment els situem a Copons, tot seguit s'exilien a Londres durant uns quants anys. A Londres, el noi Santiago es relaciona amb la intel·lectualitat d'Europa, ja sigui el físic Faraday o els músics Rossini, Mendelsson i Paganini.

Retornat per un temps a Madrid i rehabilitat el seu pare, l'ambient encotillat de la capital no li interessa i se'n va a París. És a París on dona mostra del seu talent musical i sobretot del seu tarannà humà. Hi ha una anècdota que el retrata: cada vespre es troben tres amics per escriure i interpretar piano. Masarnau acaba de compondre un vals i Chopin li suggereix uns retocs; Masarnau els aplica, els agraeix i, en veure'n el bon resultat, demana a Chopin que es quedi aquella obra com a seva: és el Vals en la menor

op. 34 de Chopin. Simultàniament i progressivament, Masarnau queda cada cop més impressionat per la problemàtica social que descobreix a França. Això el marcarà definitivament.

La tornada a Espanya marca una fita. Masarnau ha provat a París el piano en la seva versió actual (la que coneixem avui), és a dir, amb una transmissió articulada entre la tecla i el martellet i amb el joc de pedals. Així les notes poden tenir la intensitat i la durada volguda i el so es pot allargar, sobreposar o tallar. El nou piano, doncs, entra a Espanya de la mà de Masarnau, que és qui el divulga. La importació de pianos es fa des d'una firma comercial de Granada. Raó social de la qual, possiblement, Masarnau no és del tot aliè.

I arribats a aquest punt tallem la cronologia per passar a l'actualitat. L'any 2008 va ser el centenari de la composició *Ibèria*, l'obra cabdal d'Isaac Albéniz, i l'any següent el de la mort del músic. Aquesta doble commemoració podria haver passat amb absoluta discreció o amb indiferència si no fos perquè Albéniz era oncle-avi d'Alberto Ruiz Gallardón, alcalde de Madrid, i tenia també similar parentiu amb qui, en el moment de preparar les commemoracions, era l'esposa del president francès Nicolas Sarkozy, Cecilia. A tothom, doncs, li interessava quedar bé.

I és així que, a l'octubre de 2008, se celebra prop d'Almeria el IX Symposium Internacional de Música de Tecla Española, amb dedicació preferent a Albéniz. El títol del simposi és: «Antes de Iberia, de Masarnau a Albéniz», i s'hi estudia l'aportació de Masarnau a

la nova música romàntica que el nou piano propiciava. Al congrés es va parlar molt d'Albéniz, naturalment, però també de Masarnau.

Masarnau va tenir un gran èxit al seu moment i va ser una referència al Madrid de finals del segle XIX. En tractar-se d'una època de la qual ja es conserven diaris, podem seguir perfectament els passos de Santiago de Masarnau, tot un personatge de l'època. També podríem seguir el passos del seu germà, un físic eminent, però aquest és ja un altre tema.

Tot plegat ha divulgat l'obra i la persona de Santiago de Masarnau i ha fet que en els festivals musicals de l'estiu de l'any passat es multipliqués la seva programació. La seva obra és entenedora i assequible per als qui tenim coneixements musicals limitats. Em remeto en aquest punt als comentaris adjunts de la professora Josefina Rigolfas.

Tornem ja a la cronologia i situem Masarnau en el Madrid de 1851. Ara Masarnau, sense deixar el piano, treballa intensament per ajudar a resoldre la problemàtica social. Prenent com a exemple el que ha vist a París, funda la Societat de Sant Vicenç de Paül per tal de proporcionar aliments, ajuda i consell a les famílies necessitades.

Masarnau és molt respectat a Madrid i té un cercle d'amics nombros i poderós. Aplega amb ell qui hi vol anar i recull diners i aliments que reparteix a qui ho necessita. Treballa en la caritat, però no calla ni estalvia comentaris sobre la situació social. Aquesta tasca, o aquests comentaris, són vistos amb recel, i l'autoritat prohibeix l'activitat de la Societat. El fet esdevé providencial perquè permet continuar fent la feina en discrets grups de dues persones i casa per casa, i llavors la percepció de cada necessitat i cada circumstància és encara més real. La fórmula ja no s'abandonarà durant molts i molts anys. És també en aquesta època quan

tornem a detectar Masarnau a Copons en viatges breus, possiblement per vetllar les rendes agràries o bé per vendre patrimoni i aportar-lo a la labor social. Masarnau va morir el 1882 i en la seva malaltia final Albéniz el va acompanyar moltes hores.

Avui, a Madrid i a d'altres ciutats de l'Estat, hi ha centres que, amb el nom de Santiago Masarnau o bé sense el seu nom però sota la direcció de la Societat de Sant Vicenç, donen diàriament milers de dinars a persones que ho necessiten. Aquesta associació, que té un cert pes a Espanya i molt més a Sud-Amèrica, venera Masarnau.

Tot plegat, doncs, ens permet de recordar, o de donar a conèixer, un anoienc el nom del qual surt fins a tres vegades al mes en el periòdic de més tirada de l'Estat. I ens permet parlar-ne amb un balanç agredolç: positiu per l'increment de la coneixença i divulgació de la seva música i alhora, i malauradament, negatiu per l'increment de l'activitat social de la Institució per ell fundada, que ha esdevingut inesperadament més necessària que mai. ■

El músic Santiago de Masarnau

Josefina Rigolfas

El compositor Santiago de Masarnau, músic descendent d'una de les famílies de Copons que comerciaven per la Península, va tenir el privilegi de conèixer personalment els grans compositors europeus de la seva època: Chopin, Rossini, Mendelssohn... Això li va permetre dues coses: l'una, tenir contacte molt proper amb el gran pianisme romàntic, i l'altra familiaritzar-se amb el nou model de pianos que s'havia introduït a Europa. Un piano que multiplicava les possibilitats dels *pianofortes* existents i feia arribar la gran música a moltes sales i a moltes cases. Ell va ser l'introductor dels concerts de piano a l'estat espanyol. En les peces del cd-rom tan elegantment enregistrades per la pianista Ana Vega (*Santiago de Masarnau, 1805-1880. Aires españolas y piezas expresivas*), trobem un bon recull de la seva producció per a piano, que denota molt clarament el seu objectiu musical: l'escriptura romàntica amb la inspiració del llegat folklòric autòcton. Així, hi trobem tot un seguit d'estils provinents de la música popular, danses, tonades, *boleras*, *manchegas*, jotes, *zapateados*, *polos*, etc., amb el revestiment del pianisme de concert. En d'altres, de títols en francès, fruit dels seus constants viatges arreu d'Europa, només la inspiració sentimental pren cos en unes peces de música de saló de tall clàssic, elegants i expressives, amb recursos pianístics extrets dels grans mestres del romanticisme. Crec que Santiago de Masarnau va fer realment un pas endavant per portar la música popular a la música de concert, i que va servir perquè d'altres compositors posteriors seguissin la seva empremta i hi excel·lissin.

El nostre agraïment als autors i a la “Revista d'Igualada” per autoritzar-nos a publicar el seu escrit.

En aquesta secció de tradicions enceto una sèrie sobre uns treballs que varen ser, durant molts anys, tradicionals i que suposaven un sacrifici gran per als pagesos.

Actualment, gràcies a la mecanització del camp, es continuen fent, però amb un esforç, una dedicació, un ritme i unes eines totalment diferents. Parlaré de llaurar, de la sembra, la sega i el batre, tot intentant fer un repàs del conjunt d'activitats i eines que cada activitat necessitava.

Copons tenia una bona extensió de vinyes, però amb l'arribada de la fil·loxera , entre els anys 1880 i 1890, aquestes vinyes es van perdre. Encara que al principi es van replantar força vinyes amb base de cep americà, que no és atacat per la fil·loxera, a poc a poc molts pagesos van anar deixant les vinyes i van transformar els seus camps per al cultiu dels cereals. Per això l'activitat de llaurar, sembrar, segar i batre va ser durant força anys la base de l'activitat agrícola per a molts coponencs.

Sempre, abans de la sembra, a la tardor, calia preparar bé la terra amb una bona llaurada i passar el rascle i l'esplanador. Però com que sovint els camps es sembraven a guaret, any sí any no, de cara al bon temps, també era temps de llaurar els camps que encara tenien el rostoll de la collita de l'estiu i així es començaven a preparar per l'any següent.

Abans d'entrar en matèria us presento en Roc. És un noi de 13 anys, alegre i espavilat. El situarem cap als anys 40 i ell serà l'encarregat de fer-nos reviure els treballs i les eines d'aquells temps. Ara ens situem al mes de setembre, a punt de llaurar. Un cop enllestit el batre, amb la satisfacció que dóna tenir el gra recollit i l'era neta, i acabades les festes majors de tota la rodalia, el dia comença a escurçar-se, però no es pot perdre passada, cal preparar els camps per poder sembrar.

El rascle

— *Apa, Roc, desperta't! Avui anirem a llaurar a la boïga alta.*

En Roc es va posar els pantalons i va calçar-se les espadenyes i mig emmandrit va baixar a la cuina. A fora era ben fosc. La mare li va fer beure una bona tassa de llet, acabada de bullir, on ell hi va sucra un crostó sec. La mare anava preparant l'esmorzar i el dinar que es menjarien a la buïga . Va entrar el pare i digué:

— *Roc, avui tenim feina llarga. Quan acabis, vés a abeurar la mula a la pica del pati i enganxa-la al carro, jo ja li he donat ordi.*

Deixant la mandra enrere en Roc va acabar l'esmorzar i va baixar a l'estable. La mula ja havia acabat de menjar tot l'ordi i ell la va abeurar, la va guarnir i la va enganxar al carro. Van carregar el carro amb el morralet (civader), el menjar per la mula, la galleda per poder-la abeurar, el sanatoxo (alforja) amb l'esmorzar i el dinar, i les eines. El pare va agafar les regnes i, asseguts en el capçalet del carro, van iniciar la marxa. La mare des del portal els acomiadà.

— *Que vagi ve la feina! Bona estrena Roc!*

Un cop a la boïga baixaren el forcat, el rascle i l'aplanador. Desguarniren la mula i l'enganxaren al forcat amb la rella d'esmargentar (esparver). El pare es posà a llaurar mentre en Roc penjà el morralet amb el menjar d'una branca del pi i baixà fins a la riera a omplir la galleda d'aigua. Va preparar un petit foc, per tenir-lo a punt per a l'esmorzar i tot seguit va prendre el volant i anà a netejar les vores de la buïga de totes les males herbes: esbarzers, arç, matabous...que de mica en mica anaven creixent i enxiuint el camp. Cap a les 7 el pare va parar de llaurar i va cridar en Roc:

— *Apa, xicot, que ja tenim la gana feta!*

Van tapar la mula amb una manta i li va posar el morralet amb una barreja d'alfals, palla i civada. A sota del pi van esmorzar pa torrat amb arengada, passada per la brasa, amb amanida de tomàquet i un gotim de raïm, de la parra de l'eixida, que la mare els havia preparat.

— *Pare, ara em toca a mi llaurar?*

— *Sí. Ja saps que l'Escapçada (nom que*

rebia la mula per tenir una orella retallada) és dòcil, mai s'ha desbocat i és treballador de mena. Per poder fer els solcs rectes has de procurar anar relaxat, amb les brides tensades per igual, concentrat i prenent un punt de referència al final del camp.

— *Pare, i si em surten els solcs torts, com ho arreglarem?*

— *Mira, Roc, ara, tot llaurant, n'aprendràs. Cal que en sàpagues de debò a l'hora de sembrar, i, som-hi, no ens podem entretenir. Si no acabem tota la feina, podran dir que a casa nostra som uns tocatardans.*

En Roc més alleugerat va lligar el forcat a l'Escapçada, li va acaronar el musell i li va dir: — *Apa, sigues bona mossa i fes-me quedar bé.*

I agafant fortament l'esteva de la reu, amb les regnes lligades a l'anella i el pare al costat, va iniciar la feina. No havia fet ni cent metres que ja suava tot ell. La tensió que portava el feia anar més garratibat que si s'hagués empassat un pal. El pare, prop d'ell, li feia les recomanacions: afluixa, més a la dreta, clava... Quan ja portaven una bona estona, el pare li va dir:

— *Pel primer cop ja n'hi ha prou. Ara deixa'm a mi i tu segueix escurant les vores. D'aquí a una estona ja hi tornaràs.*

I així, amb estones cada cop més llargues, i alternant el llaurar amb escurar les vores, trencar els terrossos més grossos amb la massa, dinar, fer beguda... en Roc va anar donant els primers passos en aquesta feina.

— *Roc, haurem de passar el rascle, hi ha molts terrossos.*

Mentre en Roc passava el rascle, carregat amb pedres, per esmicolar el terrossos i el pare amb l'aixada escabonava les vores al costat del marge..

Tornant cap a casa, un cop preparada per a la sembra tota la boïga i asseguts dalt del carro, en Roc va comentar:

— *Pare, no hem passat l'esplanadora. Tant que m'agrada de posar-m'hi al damunt!*

— *No ha calgut, amb el rascle i la massa ja hem fet una bona feina* - contestà el pare.

— *Demà on anirem a llaurar?* - preguntà en Roc.

— *Enlloc!* - contestà el pare - *La rella estava una mica esmorrada i no es clavava prou. Demà la portarem a llaçar (lluciar) a cal fer-rer. Ep! A tu demà et faran mal tots els ossos i convé fer una feina diferent. Anirem a batre els ametllers.*

— *Aquesta feina ja la sé fer!* - respongué content en Roc.

A l'hora de sopar els avis, la mare i els germans petits van voler saber com havia anat l'estrena d'en Roc com a llaurador.

— *La veritat és que estic una mica cansat* - digué en Roc.

— *Ara rai que tenim mula i podeu llaurar!* - digué l'avi - *Quan jo era jove havia de fangar tot l'hivern i si quedaven terrossos massa grossos ens calia cobrir de moll.*

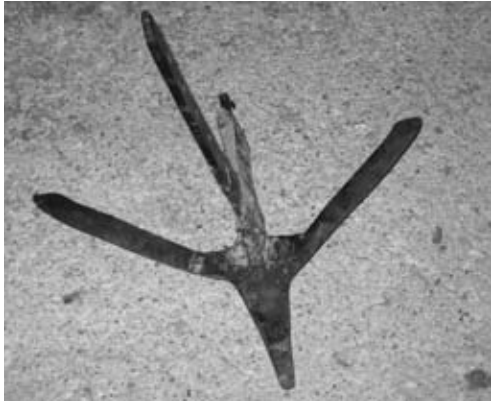
— *Què és això de cobrir de moll?* - preguntà en Roc.

— *Posàvem feixets de llenya prima i fèiem boïcs cobrint-los amb terra. Els fèiem cremar i després amb el càvec escampàvem la cendra i la terra, i això servia d'adob. I en Roc, com ha anat?*

— *Bé, bé* - va dir el pare - *Primer estava molt tens, però després de dinar, ja s'ha començat a relaxar. Em sembla que serà un bon llaurador.*

En Roc, molt satisfet de les paraules del pare, va anar a dormir il·lusionat tot comptant tots els camps que els caldria llaurar: el freginal, la plana llarga, la plana curta, el clot del pi gros, la boïga baixa... Amb tota la pràctica que agafaria a l'hora de sembrar, ja en sabia un pou.

El meu agraïment a en Josep Lloró i Lloró per la seva ajuda i els seus comentaris. ■

Una rella d'esmargentar

Una reu del segle XIX

MONTSERRAT GALÍ SEGUÉS

L'esplanadora

Fonts dels voltants de Copons

Elisenda Mercadal Segura

No sé quantes vegades havia estat remenant per les golfes, buscant sense èxit uns rodolins de les nostres fonts que m’havien fet molta gràcia de petita. Pensava que n’havia de deixar constància al Camí Ral i, com que no apareixien en cap racó, l’any 2007 vaig fer un petit escrit per demanar si algú els tenia, el títol era clar, “Buscant les Fonts de Copons”. D’aquesta manera els rodolins van aparèixer de seguida. El Ramon Serra Llacuna guardava el díptic de cartolina amb lletres vermelles que jo recordava i que data de l’any 1976. Va ser editat per la Secció Excursionista del Club Natació Igualada en motiu de la celebració de la Missa del Gall a la parròquia de Sant Maria de Copons. D’altra banda, el Sr. Joan Muns em va fer arribar un retall de la Veu de l’Anoia del 17 de febrer de 1995 amb l’escrit del Joan Riera / Club Escolar 3C “Per què desapareixen les fonts?”. Als dos els dono les gràcies i perdoneu-me per haver tardat més de tres anys a transcriure’ls. Durant aquest temps he tingut l’alegria de veure com algunes fonts que estaven seques ara tornen a rajar gràcies a un temps més generós en pluges, i n’he fotografiat unes quantes. Seria bonic localitzar-les totes, però de moment deixeu-me transmetre la memòria d’aquests dolls d’aigua on potser heu tingut la sort d’haver-vos refrescat. I el record dels que s’han perdut, com la Font del Ferrer, on de nena havia anat sovint a omplir el cànir.

Rodolins publicats l’any 1976:

- Però Copons té la joia de les fonts.
- La Font del Ferrer, que l’aigua es posa bé.
- La Font de la Bona Mossa, lliura la calor espantosa.
- La Font de la Canal, té una aigua que molt val.
- La Font del Freixa, l’aigua es veu néixer.
- La Font de la Boixeda, dona una aigua molt freda.
- La Font de la Carota, raja de gota en gota.
- La Font del Lloretó, té una aigua que Déu n’hi do.
- Si vull berenar bé, a la font del Xuta aniré.
- La Font del Mas Arnau, ningú sap on cau.
- El qui no té mandra, va a la Font de la Salamandra.
- Però la gent tranquil·la, va a la Font de la Vila.
- Entre mig de quatre cases, hi ha la Font de Viladases.

Rodolins publicats l’any 1995 amb petites indicacions de la ubicació de cada font, tal com aparegueren a La Veu de l’Anoia. La llista és més llarga i algunes rimes són diferents:

- La Font del Cadavall, que cau molt avall
(prop del Gorg de Nafre).
- La Font del Tap, que té una aigua com cap
(sota Cal Gelabert).
- La Font del Mas Arnau, que ningú no sap on cau
(vessant nord del pont sobre el Sant Pere).
- La Font del Vilella, que ja s’ha quedat vella
(masia del Vilella)
- La Font del Xuta, que ara és eixuta
(capçalera de la rasa del Bel)

Font de la Canal. Desembre 2007

- La de la Carota, que raja de gota en gota
(prop de Cal Brunet, a la riera de Veciana)
- La Font del Lloretó, que dona una aigua que Déu n’hi do
(masia del Lloretó, al peu de l’Anoia)
- La Font del Freixe, que l’aigua es veu néixer
(sota el Pi del Quildo)
- La Font de la Vila, on hi va la gent tranquil·la
(camí del Gorg de Nafre)
- La Font de la Canal, que té l’aigua com cal
(la Roca Plana, al costat de l’Anoia)
- La Font de Sant Joan, que s’hi sol anar de tant en tant
(antic camí de Cal Manset a la rasa de la Rovira)
- La Font del Cerill, que no té cap perill
(camí de Sant Pere Cal Cerill)
- La Font del Teixidor, que no fa gens de pudor
(font de clot, prop del desaparegut Cal Teixidor)
- La Font del Jonqueret, en un camí molt dret
(de Sant Pere cap el Camí de la Serra)
- La Font de les Fontanelles, que té unes vistes molt belles
(sota el Pla d’en Batlle)
- La Font de Viladases, entre mitja dotzena de cases
(sota Cal Favó)
- La Font de Bonamosa, que dona una aigua preciosa
(al peu de Sant Pere, a la zona de Bonamosa)
- La Font de la Boixeda, que té una aigua molt freda
(al camí de la Boixeda, propietat de Cal Llacuna)
- La Font del Ferrer, que raja en un terror
(camí de Bonamosa)
- La Font de la Salamandra, que hi va la gent sense mandra
(masia del Vilella)
- La Font del Roc, que s’hi arriba a poc a poc
(prop del pont de Sant Pere de Copons)
- Si vols caminar, a la Font d’en Dígol hauràs d’anar
(Pla d’en Batlle)
- La Font de la Senyora, que tothom enyora
(antic Molí de la Roda, naixement del riu Anoia)
- La Font del Ferro, que si la trobo no m’erro
(sota el molí del Fiterol)
- La persona que té set, a la Font de Torranova va de dret
(masia Torranova, sobre Cal Brunet)
- La Font de Cal Brunet, que dona un bon raget
(darrere Cal Brunet)
- A la Font del Gollut tothom hi ha begut
(sota Cal Queta)
- La Font de Cal Gravat, ningú la sap si no hi ha estat
(tocant a la desapareguda masia de Cal Gravat, al barri de Viladases)
- La Font del Guitart que mai s’hi arriba tard
(sota Cal Pedor de Veciana)
- La Font del Cal Pesseta, té una història molt neta
(vora esquerra del camí de Montfalcó el Gros)
- La Font de cal Missó, que té l’aigua millor
(sota el poble de Veciana) ■

Font del Cerill Sant Pere. Octubre 2010

Font de la Carota. Maig 2009

Font de la Bonamosa. Febrer 2008

Font de la Vila. Desembre 2007

Font de la Canal. Desembre 2007

Font del Freixe. Marc 2009

Font del Jonqueret. Octubre 2010

Font de la Vila. Febrer 2008

Josep Vidal Albareda

Rosa Mata Francès

A l'anterior Camí Ral l'entrevistada era l'àvia de més edat del poble. Aquesta vegada tenim a l'avi més gran, en Josep Vidal Albareda, pare de la Rosalina, avi de la Cristina i la Laura i besavi de la Marcel·la, la Júlia, en Marc i en Carles.

He quedat a casa seva amb la seva filla un dissabte al migdia. El Josep va al mercat de Calaf i arriba cap a quarts d'una. Quan arribo ja m'espera assegut al menjador de casa seva i em dedica un ampli somriure només entrar. Ara veig que m'és un avi conegut del poble. Ens hem vist i saludat una pila de vegades al banc de l'entrada del poble: a l'*apeadero*!. M'assenyala on he de seure de manera que l'orella on hi duu l'audiòfon em quedi ben encarada i comencem:

— Josep, quin any vas néixer?

— Vaig néixer al 1918 a Sant Martí de Tous. De petit vaig anar a l'escola a Tous on hi ha la casa pairal de la meva família. Encara hi viu un germà més gran que jo. La germana petita va morir cap als anys 50-60 i la germana gran fa un any que es va morir, ja tenia 94 o 95 anys. Jo ara en tinc 92. El germà que és viu és l'hereu i deu tenir cap a 97 anys. Ell s'està a la casa. Jo vivia a un quart d'hora lluny del poble. I cada dia a peu cap a l'escola, a dinar a casa, a la tarda tornar a l'escola i cap a casa.

— Fins a quina edat?

— Fins als 12 o 13. Quan va marxar el mestre ja no hi vaig anar més. Anava a repàs amb una senyora que feia classes en una casa de pagès. Allà vaig aprendre a dividir, la regla de tres, problemes... vaig acabar d'aprendre. El meu germà anava amb un mestre i va aprendre més que jo. Però saber, no sabíem massa ningú. Els pares també ens necessitaven a casa.

(La Rosalina m'apunta que el Josep encara va a Tous tres o quatre cops l'any, a veure el seu germà, de Festa Major... Jo li pregunto amb qui hi va i em contesta que sol, conduint ell!)

— I com és que vas arribar a Copons?

— Va ser en acabat de la guerra, ja tenia 24 o 25 anys i què havia de fer? Havia de buscar una pubilla perquè vam acabar sense cap cèntim i havíem de començar de nou. Aquí a Copons hi tenia família: tiets i cosins.

— A què es dedicaven els teus pares?

— A fer de pagesos. Com nosaltres. Jo quan vaig venir aquí feia de pagès i també anava al bosc.

— I què hi feies al bosc?

— Arreplegava llenya i feia fogots. *Llimpiava* els boscos! Venia la llenya. Els fogots són feixos de llenya que es posaven al forn per coure el pa. Tot de branques lligades per un costat i per l'altre. Portava la llenya als 3 forns del poble i a fora també. A mi m'ha agradat sempre d'anar al bosc. Primer anava amb el carro i en acabat vaig comprar un camionet petit.

— I sempre hi anaves sol?

— Quasi que sí. Després aquest camionet me'l vaig vendre i llavors vaig comprar un tractor i ja podia carregar més i repartir més bé. Aquí dalt, a un bosc de vora Bretós, a Rubió, sobre cal Casulleres, em vaig quedar totes les capses del pins i vaig tenir més d'un any de feina. Jo en treia la llenya, els boscalls. Hi treballava tot el dia. Quan cantaven les perdius al matí jo ja era a dalt. I cada dia amunt!. Tenia gent llogada per fer els fogots allà. Anaven a tant el fogot. A vegades érem 3 o 4. Un era el Toni del Pou amb el seu fill. Ells ja hi vivien i tot a dalt al bosc!. També en tenia un d'una casa d'aquí dalt a vora Sant Povim i aquell li passava al davant al Toni, triava el pins més bons.. i l'altre s'anava entretenint cap allà.... (en Josep es posa a riure recordant aquests dos companys que es feien la competència).

— I fent de pagès què feies?

— Doncs feia anar les terres que tenien aquí a casa i treballava a jornal. Tenia un matxo molt valent. Jo feia la feina amb l'animal i em donaven el jornal de persona. No tenien animal ells. Jo els hi semblava i els hi batia. Per cada dia que hi anava jo amb el matxo, ells me'n tornaven tres de persona. Com si haguessin treballat tres persones. Cada dia d'animal eren 18 pessetes i de persona el jornal eren 6 pessetes. Ja veus quin jornal fèiem!. Jo amb 13 anys ja havia anat de jornal. Anava a ajudar un home i el jornal eren 3 pessetes! Més aviat li feia companyia, no m'apurava no, jo anava fent. Treballava tot el dia i content.

— I l'època de la guerra? Com va ser?

— La guerra va ser molt dura. Encara no havia fet el servei militar. Encara no tenia els 18 anys. Als de la lleva del 39 ens van cridar a tots. I vam anar cap a Sant Cugat del Vallès i allà hi vam ser mig any a aprendre la instrucció i d'allí quan els hi va semblar ens van portar cap a Barcelona amb el tren i cap a La Zaida i Quinto, vora Saragossa. A La Zaida vam saltar del tren. Ens van donar un capot, una manta, unes sabates i un casquet.

— Quants éreu?

— Una colleta, 25 o 30. Van agafar del *mon-tón* cap al tren i qui toca toca. I al vespre cap al front. A Roden. Estava tot ensorrat i a un quilòmetre hi havia les trinxeres. Els soldats anaven al poble a buscar llenya per fer foc. A davant de Fuentes de Ebro hi havien les trinxeres on fèiem la guàrdia. Però no hi vaig ser gaire temps allà perquè ja va venir la retirada i aleshores vam anar cap al cantó de Quinto. Mentre jo hi vaig ser només vigilàvem que uns no vinguessin cap al cantó d'aquí i els altres que no anessin cap al cantó d'allà, amb el riu al mig. Un dia vam anar a plegar olives i havíem d'anar aplegats perquè ens passaven les bales per sobre... Hi ha una història molt llarga...

El Josep riu, no sap si posar-s'hi, jo li dic que endavant amb la història. Es posa a riure i comença a explicar:

— Un dia jo estava de guàrdia i el capità va dir: - va, arrepleguem que marxem - Cap al tard era. Ens vam aposentar dalt d'un turó i teníem set i el *cabo* em va dir – vés, a veure si pots trobar aigua-. I jo vaig deixar el *macuto* allà i vaig sortir amb les cantimplores. I quan vaig arribar de buscar l'aigua ja havien fet un forat a terra i allà a la trinxera em van

dir: - el capità està desesperat perquè no hi eres – i m'havien fet una mica de forat per mi per *aplega'm* perquè els nacionalistes ja eren allà. I m'hi havien deixat el fusell al forat però el *macuto* no me'l van portar al *puesto*. Ja no vaig tenir temps gairebé de repartir les cantimplores. Ja es veia la polseguera dels que venien. Jo tenia dues pedres a davant i espiava per entremig. I allà hi havia *la loca* que deien, dels nacionalistes, que és com un canó que tira les bombes i bum, bum, bum... I anava petant per tot arreu i una escampadissa de metralla per allí.... Recordo que hi havia una llebre que l'havien tocat i feia uns crits. A mi em van ferir allí. Em va tocar un tros de metralla al cap i em van evacuar. Els que van tenir moltes baixes aquí van ser els nacionalistes perquè venien tots formats i s'estaven a baix en un pla. Els de la part de la República els esperàvem a la serra. Venien de cara i les metralladores estaven a punt i hi va haver una mortaldat.... Era una mica més a munt de Quinto. En van matar a mils. Eren *voi* tots moros. Jo no vaig veure res més perquè em van evacuar cap a La Zaida.. Allà al front ens vam ensopegar amb tres companys de Tous.

— A La Zaida em van treure la metralla i aquí vaig anar d'un hospital a l'altre, de La Zaida cap a Lleida. El *cabo* em va dir que això era una ferida de sort: - ara ja et trauran d'aquí- em va dir. De Lleida em sembla que ja em van portar cap a Igualada. Set anys entre guerra i servei. Vaig seguir la instrucció, guerra, ferit, altra vegada a la guerra...

— Em vaig presentar a Igualada i d'Igualada cap a Prats. Allà ens van reunir tots els desesperats que havíem tingut baixes i d'allà a Torrebessas. Allí hi vam ser una temporada. Allà estava molt bé perquè em van posar de municionament per quan convingués de portar municions als que batallaven. Érem 6 o 7 d'aprovisionament i fèiem guàrdia i estàvem bé. I d'allà ens van portar a un atac cap a Serós, vora Lleida. I ja no hi vam poder arribar. Ens vam quedar a l'altre cantó del riu. Allà hi vam anar amb uns *mulus* amb les municions. I en arribar hi havia el nostre batalló format i ja van caure obusos de morter al mig del batalló, i hi va haver morts i ferits abans d'anar al combat. Nosaltres teníem un forat allà amb la munició. No hi anàvem a tirar *tiros*. Anàvem a servir als que batallaven. I queien molts morters cap allà. I jo em vaig amagar en un marge i el *cabo* em va dir que havia d'anar a tornar uns *mulus* cap al cantó de Torrebessas, - tu que saps el camí- em

va dir. Pots contar el camí que sabia jo si hi havíem anat de nit! Quan vaig tornar de portar els *mulus*, al meu marge hi havia un forat d'algun obús que havia caigut al meu lloc, de la mida d'un camió. I vaig pensar: - mira, si t'haguessis quedat aquí ja series mort-. Aleshores vaig anar al polvorí (una barraca) i ens van dir que correguéssim cap dalt a portar bombes que les havien acabat. I jo amb un cabasset ple de bombes i com que no m'hi cabien me'n vaig posar per aquí a les butxaques i els obusos anaven petant pel meu voltant... Em vaig posar en un barracó per amagar-me una mica i hi havia dos o tres soldats i em van dir: - *Dónde vas que no ves que nos vas a matar* !- *Oh, también me mataré* yo!- els vaig dir. Un cop a la trinxera em van arreplegar les bombes i jo vaig tornar. Aquí també hi va haver moltes baixes i ens van fer retrocedir. Aquell dia va ploure molt, molt, corria l'aigua per tot arreu i beviem l'aigua d'on podíem perquè teníem molta set.

(En Josep m'explica el panorama de la guerra amb el somriure als llavis i eixugant-se els ulls de tant en tant)

- I cap a Torrebessa una altra vegada on vam estar una temporadeta, a reposar, i aleshores cap a La Granja d'Escarp. Allà hi va haver

molta serenitat i no va passar res. Nosaltres érem lluny de la trinxera. D'aquí ens van traspasar cap a Mora d'Ebre. A la nit ens van portar dalt d'un bosc i quan s'hi començava a veure ja sentim l'aviació que venia... rum, rum, rum.. les *paves* ja anaven venint... Les *paves* eren els avions que deixaven anar aquelles bombes tan grosses... i ja en van deixar anar 3 o 4 a sobre nostre i també hi va haver morts. Al vespre ens van arreplegar a tots i cap al front. Pel camí n'hi havia un que anava carregat amb la metralladora i que deia: - *Yo ja no puedo más!* - i el capità li diu: - *venga, pa lante sino te tiro cuatro tiros en la cabeza, pa lante* - i *na* marxant.... I ens vam posar en unes oliveres i les bales xiulaven, xiu, xiu, xiu... n'hi havia uns que tocaven una cançó, un valset.. na ra na na na... i ja la van parar ja aquella cançó... Al cap d'una estona ja vam haver de marxar d'allà que també hi van haver molts morts, dels uns i dels altres.

— I quan s'acaba la guerra?

— Ui, això és molt llarg. Llavors vaig haver d'anar a fer el servei. El 23 de gener em vaig presentar jo i dos més a Terrassa i ens van posar a la presó. Nosaltres érem enemics!.

— I us vau presentar voluntàriament?

— Oooh, on havíem d'anar? Jo havia sor-

Girona, 1944

CEDIDES PER JOSEP VIDAL ALBAREDA

Sant Martí de Tous, 21-04-2003

Copons, març 2003

Belchite, 2008

tit de l'hospital i ens vam amagar en uns canyissars perquè passava l'aviació. I ens van dir: -ara ja venen els nacionals-. Van passar i a l'endemà nosaltres ens vam presentar a Terrassa i un *cabo* de l'exèrcit nacional ens va escorcollar una mica i cap a la presó 8 o 10 dies sense menjar res de res. Aigua sí que en teníem però menjar res. I encara vam tenir sort d'un forner que ens va portar una truiteta que ens vam partir entre 3. D'allà cap al quarter del Macià a Horta, a Barcelona. Allà hi vam ser 3 o 4 dies i allà ens van donar mig *xusquet* i una llauna de sardines per dos. Només per tastar!. I mira ens aguantàvem... I d'allà al camp de concentració de Reus, al Manicomi de Reus que es diu, i allí tampoc ens donaven bo i res.

— I al camp de concentració que hi fèieu?

— Reeess, tancats allà i anar passant el dia. Un any! I passant gana i set. Portaven un carro amb una bota d'aigua i quan ens deien d'anar-la a buscar ja no n'hi havia d'aigua perquè vessava per tot arreu, ja ho feien expressament. Hi havia una claveguera per anar a fer les feines i ja no hi havíem d'anar a fer res perquè no menjàvem res (en Josep riu...)

Del camp de concentració de Reus al batalló de treballadors, a Sant Salvador de Guardiola! i després del batalló cap a casa. I a casa em va venir a buscar la Guàrdia Civil i cap a la presó, cap a Igualada. I potser hi vaig ser mig any. I d'Igualada cap a la presó de La Model. Després ja em van donar la llibertat però aleshores em va tocar fer el Servei. I després del Servei lliure i cap a Tous! En total uns vuit anys fora de casa.

— I després de la guerra?

— Doncs venia a Copons en bicicleta. I em vaig casar als 28 anys.

— Com vas conèixer la teva dona? Com es deia?

— La Montserrat la vaig conèixer arran d'unes cosines meves de dalt a Sant Pere. Me la van fer conèixer elles. Ella tenia nou anys menys que jo. Divuit anys tenia. La Montserrat Closa. Ella era d'aquesta casa. La vaig conèixer i vam tirar endavant. Veníem a Copons jo i un cosí meu amb bicicleta a festejar, jo anava amb ella i el cosí amb la Providència de Cal Barber.

— Te la vas triar tu la Montserrat?

— Més o menys, ja me la van assenyalar. I com que aquí casa també faltava un home...

— Quant temps vau festejar?

— Un any encara no. Ballàvem, anàvem al cine i tornar a marxar... No era el festejar d'ara no! Aleshores les dones sempre anaven al costat de sa mare. No la deixaven mai!

— I us vau quedar a viure aquí? Qui més hi havia a la casa?

— Els seus pares i l'àvia. Érem cinc.

— I quants fills vau tenir?

— Un, la Rosalina. Va estar un any o any i mig a venir. Ohhh aleshores no se'n podien tenir gaires de fills, mira, ca l'Oliva un, el carter un... aleshores costava de mantenir la canalla... després de la guerra poca canalla....

— Vau poder viure bé?

— Sí, sí, vam anar fent, no ens va faltar mai de res. La meva dona es va morir ara fa 7 anys, al 2003, al gener.

(Aquí la Rosalina des de la cuina diu: — almenys va poder conèixer les nenes!—).

— Era un dissabte quan es va morir. Vam anar a esmorzar a Calaf i vam dinar i vaig anar al cafè i ja em van venir a buscar que la meva dona no estava gaire bé. Quan vaig arribar ja la tenien estirada aquí amb el metge i la infermera. Jo sempre deia que em moriria primer i mira..

— I ara què fas el dia a dia?

— Si tinc feina a l'hort, vaig a l'hort una estona. I cap al cafè. Hi anava més abans quan hi havia la Barraca, aleshores anava a jugar. Ara amb aquest cafè només vaig a fer el tallat i cap a casa. Encara tinc accions de la Barraca!

Donem per acabada l'entrevista. El Josep em diu que no m'ho ha pogut acabar d'explicar tot! Jo li dic que ja farem una segona part, que en tota una vida i tants anys de guerra ja m'ho penso que es deixa moltes coses.

La Rosalina ja em té a punt algunes fotos, antigues i recents. M'explica que un dia van anar amb el Josep i la mama a visitar la zona de Quinto, que encara està tot enderrocat, i que el Josep es recordava de tot amb detalls.

El Josep té bona memòria i el cap clar. També se li veu que és un avi en bona forma perquè es mou dret i de pressa! Quan marxo m'ensenya el seu garatge ben endreçat i em regala una carbassa de l'hort! Ara quan ens veiem pel poble ens saludem d'una altra manera. He compartit amb ell una estona molt agradable. Moltíssimes gràcies Josep per tot el què m'has explicat...i per la carbassa!! ■

La Caseta de l'Hort

Teresa Múnera Pascual

Nou curs escolar a La Caseta de l'Hort

Un nou curs comença a La Caseta de l'Hort, enguany és el que fa sis i l'espai ja ha vist passar un bon nombre de nens i nenes que van creixent, jugant, divertint-se i formant-se per quan sigui el moment d'anar a l'escola.

Aquest curs ha començat amb una sola cara nova, el Tet, que ha hagut d'acostumar-se a passar estones lluny dels braços dels seus pares, a ser cuidat i mimat per dues persones que no coneixia, a compartir vivències amb deu companys més grans que ell...Tot plegat no ha estat fàcil, però amb el pas del temps ho hem superat. Tenim moltes ganes que aquest curs sigui intens, emocionat i molt recordat per tots nosaltres.

Els aniversaris a La Caseta

Quan ets petit fa molta il·lusió celebrar l'aniversari. És ben cert que un, dos, tres ... anys només es fan una vegada a la vida i és molt bonic celebrar-ho com toca, fent una festassa.

A La Caseta ho fem força sovint, això de fer celebracions, i els nens i nenes estan encantats de convertir-se en protagonistes de la festa. I és que més tard o més d'hora tots acaben tenint la seva corona que els fa ser reis i/o reines de la classe. S'asseuen a taula per esmorzar plegats i bufen les espelmes del pastís que ha dut la família de l'infant homenatjat que seu content envoltat dels amics que li canten la cançó de "moltes felicitats". Esperem seguir celebrant més aniversaris a La Caseta.

Santa Cecília a La Caseta de l'Hort

La setmana del 22 al 26 de novembre hem tingut la música com a principal protagonista a la classe. Tots els nens/es de La Caseta han participat de les diverses activitats programades per celebrar aquesta festa musical. Cada alumne ha construït el seu propi instrument amb material casolà i reciclat i tots junts han format una gran orquestra. El dijous 24 de novembre hem fet una sortida a mig matí fins a casa de la Martina on, juntament amb els amics i amigues d'educació infantil de l'escola, hem gaudit de la música del piano a càrrec de l'Elvira, mestra de l'escola. A part de tocar l'instrument, també ens ha mostrat com és per dins i com es belluguen els nombrosos martelletes cada vegada que es toca una tecla.

Cal esmentar que tots els alumnes s'han portat bé, que han gaudit del concert i que han acabat ballant petits i grans amb la música alegre del piano.

El mateix dijous al migdia hem rebut la visita del Jordi que com cada any ens ve a veure per aquestes dates acompanyat d'un instrument que ens agrada molt: l'acordió.

El Jordi ens ha ensenyat els diferents sons que pot fer l'instrument i ens l'ha deixat tocar a tots. Després hem cantat moltes cançons populars: el sol, la lluna, el gall i la gallina...cada un de nosaltres ha escollit la cançó que més li agrada i el Jordi acompanyava amb l'acordió. I encara no n'hem tingut prou i hem acabat la jornada ballant un munt de danses, entre elles la nostra preferida: el Ball de Gegants.

L'endemà divendres, un altre músic ens ha visitat a La Caseta, l'Ester, la mare del Guim i la Rut que ve acompanyada de la seva flauta travessera. Tots els alumnes han quedat en silenci escoltant el magnífic so de la flauta de l'Ester i hem acabat la sessió ballant el Joan Petit i un ball de gegants. Ha estat una setmana intensa plena d'actes musicals que ens han fet gaudir moltíssim.

TERESA MÚNERA PASCUAL

Activitats de l'escola durant el 1r trimestre

Esther Ortiga i Marta Camí

La Castanyada a l'escola. Ens va explicar contes l'Anna Garcia.

Trobada de ZER a Castellollit de Riubregós per la Festa de la castanyada. Va venir a amenitzar la festa l'Oriol Canals, que ens va fer cantar, ballar i ens va explicar un conte per finalitzar l'actuació.

Sortida dels nens/es d'educació primària a Capellades a veure El Molí Paperer.

Sortida del nens/es d'educació infantil al Zoo de Barcelona, on vam veure entre d'altres animals els dofins.

Cursets de natació a la piscina de Copons

Montse Soteras Corbella

A finals de juny i coincidint amb la finalització del curs escolar, van començar de nou els cursets de natació a la piscina de Copons. La piscina estava ben concorreguda de nens i nenes que participaven d'aquesta activitat. Alguns amb plors i altres ben contents de poder gaudir dels cursets amb el seus companys.

En acabar els cursets, a finals de juliol, es va organitzar una festa de final de curs amb repartiment de medalles i diplomes per a tots els inscrits i també amb algun obsequi pels monitors que han tingut tanta paciència. ■

Excursió a Sant Pere de Copons

Imma Lloró Torrents

Aquesta tardor, l'AMPA vàrem organitzar un nova caminada popular per tal de donar a conèixer una mica més el nostre entorn i a la vegada passar una bona estona junts fent una mica d'exercici. Aquesta vegada vàrem decidir anar cap a Sant Pere, que és un nucli de cases aïllat dins el terme de Copons, on hi podem trobar una ermita romànica de finals del segle XII, i després aprofitar per anar a conèixer alguna de les fonts que hi ha pels voltants.

Vàrem sortir del poliesportiu cap a les 10 del matí. Tot i que feia una mica de fred, ja es podia percebre que el sol ens acompanyaria durant tot el matí. Ens vàrem enfilel pel "camí vell de Sant Pere", que és un caminet de pedra molt bonic que va per sobre la carretera i que actualment es troba bastant abandonat i amb algun tram tallat per culpa de les obres que s'estan fent de la portada d'aigües de la Llosa del Cavall. Aviat vam arribar a la "cova del llop", una petita balma de pedra d'un metre quadrat aproximada-

ment, que es troba just al costat del caminet. Tots els nens hi van voler entrar per fer-s'hi la foto, i això que al principi estaven una mica espantats pensant que potser en sortiria un llop.

Tot seguit, vàrem continuar pel mateix caminet fins a sortir a la carretera que va cap a Calaf. Allà vàrem creuar, i vàrem agafar la pista forestal que va directament a Sant Pere.

En arribar, vàrem aprofitar per esmorzar i descansar una mica. Després vàrem passejar pels carrers del poble i vàrem visitar l'interior de l'ermita. Als més petits els va agradar molt poder entrar a l'església, ja que van inspeccionar tots els racons i van descobrir objectes totalment desconeguts per a ells. Fins i tot van veure algun ratpenat que penjava del sostre.

Com que encara no estàvem cansats del tot, i anàvem bé d'horari, vàrem aprofitar per

anar a veure un parell de fonts que hi ha a prop d'allà: la "Font del Serill" i la "Font del Junqueret". La primera és una font que abans sempre rajava i on s'hi podien veure moltes salamandres. Actualment no raja i està mig tapada per pedres i terra que hi va caure quan van arreglar el camí. La segona és un font de clot molt bonica, tot i que ja fa molts temps que tampoc s'hi veu gens d'aigua.

Una mica decebuts per trobar les fonts tan seques, i cansats de caminar, vàrem reprendre el camí de tornada. Vàrem tornar a agafar la mateixa pista que a l'anada, però després vàrem seguir per la carretera fins arribar a "Cal Tresó". Allà vam baixar per un caminet que va per entremig del bosc i va a parar a la "Font de la Bonamossa". Un cop vàrem ser a baix, uns metres més i...final del trajecte! Una vegada més, hem de dir que la sortida va ser tot un èxit i que ens ho vàrem passar molt bé.

Fins a la propera!!! ■

Primeres sortides dels Bastoners de Copons

Montse Soterias Corbella

Després de la primera sortida “oficial” dels bastoners de Copons que va tenir lloc a Montblanc, en el marc de la Trobada de Bastoners de Catalunya, els bastoners vam fer una nova sortida, aquesta vegada a Vilanova del Camí coincidint amb la Festa Cultural del barri de Camp de Rei. Tot i la calor de mitjans de juliol ens vam aplegar a Vilanova un bon nombre de bastoners i acompanyants i vam participar de la Cercavila multicultural juntament amb altres grups culturals com els Falcons de Vallbona d’Anoia, l’Esbart dansaire de Vilanova del Camí, els gegants i caps grossos de Camp de Reu, la Casa d’ Andalusia de Vilanova, els Tabalers de Vallbona, etc.

Els grups de petits i grans de Copons vam fer diverses actuacions al llarg del recorregut i l’actuació final de tots els grups va ser a Can Papasseit. Després dels balls i la calor vam agrair l’aperitiu que ens van preparar des de l’organització.

Després d’aquesta actuació hem seguit trobant-nos regularment en els assajos per tal de preparar nous balls i no perdre el ritme que ha anat agafat la colla. Una colla ben heterogènia integrada per persones de totes les edats, petits i grans, gent amb il·lusió i ganes de tirar endavant aquest projecte ben arrelat a les tradicions del poble. ■

JORDI MERCADAL FRATS

L’hereu i la pubilla de Copons

Imma Lloró Torrents

Aquest any el Lluç i la Martina van ser l’Hereu i la Pubilla de Copons a la Fira d’Igualada. Aquesta parelleta tan ben avinguda va ser l’encarregada de representar el poble en l’Acte d’ofrena dels fruits del camp que cada any se celebra al setembre.

A les 10 del matí es van anar presentant a l’Ajuntament totes parelletes engalanades amb els típics vestits tradicionals. Hi havia representats tots els pobles de la comarca. A mesura que anaven arribant, els feien entrega de la medalla del Sant Crist d’Igualada i els feien la fotografia oficial al saló d’actes. Seguidament, van anar a deixar la cistella amb els fruits a l’església de Santa Maria. La cistella que portaven el Lluç i la Martina feia molta patxoca; hi havia tomàquets, pebrots, raïms i altres fruits de temporada acabats de collir dels nostres horts.

Un cop alliberats del pes i amb els nervis més calmat, varen anar a la plaça Pius XII on els van oferir pastes i begudes per entretenir la gana. Durant l’esmorzar, i mentre esperaven que s’acabés la missa, un grup de música tradicional va animar la Festa amb cançons i danses, aconseguint fer ballar tots els nens i nenes, i fins i tot a alguns pares i mares.

En acabar la missa, totes les parelletes van entrar a l’església i van fer l’ofrena dels fruits. Després van sortir arreglats en fila india, carregats amb les cistelles i amb

el cartell que duia el nom de cada poble, i va començar la cercavila. Acompanyats dels gegants i gegantons de la ciutat i amb el so de les gralles, van anar desfilant cap a la rambla per acabar a la plaça Sant Miquel, davant del Consell Comarcal, on els esperaven les autoritats per fer la foto de grup i per fer-los entrega d’uns regalets en record d’aquest dia.

Per acabar, vàrem decidir fer entrega d’aquests fruits a l’asil del Sant Crist d’Igualada, que és on tradicionalment s’ha anat fent durant molts anys.

Sens dubte, tot plegat va ser una nova experiència per al Lluç i la Martina, que van acabar molt cansats, però també força contents. ■

El President de la Diputació de Barcelona va visitar Copons

NÚRIA PONS TORRENTS

L’Excm. Sr. Antoni Foguè, President de la Diputació de Barcelona, va visitar el dia 8 de setembre la nostra vila. Acompanyat pel Diputat senyor Teodoro Romero, la visita es va iniciar a l’Ajuntament amb una trobada amb l’Alcalde i l’equip de govern municipal, seguidament va atendre als mitjans de comunicació i va signar al llibre d’honor de Copons.

Posteriorment el President va visitar les obres de la Sala polivalent i juntament amb l’Alcalde Carles Mas va realitzar un breu parlament a la plaça de la Piscina.

L’Alcalde va agrair públicament l’esforç de les administracions i especialment la de Diputació de Barcelona per fer possible que el municipi disposi d’un equipament que es preveu serà de primer nivell. I el President va incidir en el fet que es treballa per tal que qualsevol persona tingui els mateixos serveis i equipaments visqui on visqui. ■

Festa Major d’Estiu: Molta, molta gent

Jordi Closa Franquet

Doncs sí, per bé que la nostra festa major d’estiu per molts coincideix amb les seves vacances estiuenques, molts són els coponencs que prefereixen reservar-se uns dies per venir a celebrar i participar de la nostra festa major gran. I és que tenen una cosa assegurada: la diversió i un continu d’activitats a l’aire lliure que fan suportar sense adonar-nos les dures calors de l’època.

Tot i la important reducció del pressupost de la festa, el resultat final no va ser tan diferent com les d’anys anteriors on podíem disfrutar de més recursos econòmics. Compensada pel treball desinteressat d’uns quants coponencs, els ajuts de les empreses, les subvencions institucionals i ajuts d’altres ajuntaments, vam poder tirar endavant una festa de set dies de durada amb espectacles i diversió per totes les edats. Els actes començaren el dilluns 9 d’agost a la tarda amb els **Contes d’Estiu** on amb la col·laboració de pares i mares, s’expliquen contes a sota l’ombra dels arbres de la piscina. L’activitat s’allarga durant les tres primeres tardes de festa i així la Gemma Gallego

explicà el conte del país de les paraules, la Rosa Mata amb el seu acordió narrà el clàssic Hansel i Gretel i la Montserrat Galí escenificà el conte de la font.

L’esport també va ser present als tres primers dies. El **bàsquet** el dilluns, el **voleibol** el dimarts i el **futbol** el dimecres es repartiren el protagonisme. Els dies de bàsquet i voleibol primer van ser els nens i nenes que hi van jugar per donar pas més tard als més ganàpies. El dia del futbol, però, va ser especial ja que vam tornar a repetir partit entre l’equip infantil del Copons i l’equip infantil de Sant Martí de Sesgueioles. Entrenats pel Cesar Jato, la quinzena de nens i nenes de Copons van sortir al camp motivadíssims a fer un bon partit i realment ho van aconseguir. La victòria van ser incontestable per cinc gols a zero. A l’acabar el partit, quedà clar que en aquests enfrontaments esportius el més important és la participació i el companyerisme entre jugadors i aficions de pobles veïns.

Dins també de les activitats esportives, també hi vam tenir ja la quarta edició consecutiva de la **Cursa Urbana**. Inicialment prevista pel dimecres 11 es va aplaçar per l’endemà per una tempesta estiuenca a mitja tarda. Al final, més de noranta inscrits van fer que esdevingués tot un èxit.

Durant aquest primers dies de festa no hi podria faltar el ja tradicionalíssim **Campionat de Truc** que va ser guanyat per la parella formada pel Carles Mas i en Jordi Vilaró.

El dijous 12, tot i la pluja de mitja tarda, l’orquestra Mitjanit va poder tocar a la **Nit Jove**. Tot i ser dijous, dia per molts laborable i amb l’ambient fresquet de després de la pluja, la plaça és va omplir de molts joves de pobles veïns i de tota la comarca.

L’endemà divendres 13 al migdia a la piscina hi vam posar un **Passadís Inflable** per la mainada on hi van pujar, saltar, caure, riure i sobretot passar-s’ho bé.

El mateix dia a la tarda i a la nit l’orquestra Sabor-Sabor van fer els **balls de tarda i nit**. Amb les seves melodies, ritmes i colors ens van fer ballar fins ben entrada la nit.

I ja estem a dissabte al matí a la quarta edició, des de la seva recuperació, del **Concurs de dibuix infantil**. Més de quaranta nens van imaginar, dibuixar i pintar mil i una coses diferents a les làmines blanques sense limitació ja que el tema era lliure.

A la tarda, una multitudinària **cercavila** amb els gegants Roseta i Ramon, els capgrossos: el Sol, la Lluna i l’Estrella, els capgrossos dels amics de Rubió, la nostra cucafera i música dels Grallers de Castellfolit de Riubregós. Els carrers i les places ens van quedar petits per fer i desfer els balls de cercavila, però, per altra banda van fer-nos agafar gana per menjar la coca i xocolata que ens esperava a la plaça. Després del berenar i per no perdre el ritme, la companyia Sapastre ens convidava a participar a l’espectacle d’**animació infantil** titulat La faràndula de Guillem Roca.

I després de sopar, la companyia la Barraca de Copons ens van oferir l’obra de **teatre** anomenada “Les assessinadetes de Liching’s house”. Més de quatre-centes persones, desbordant totalment les previsions inicials, van assistir a un estectacle amb una acurada posada en escena, uns decorats i attrezzo molt treballats i estudiats, tres músics tocant en directe i un grapat d’actors amateurs que semblaven professionals. Un públic entregat des del primer minut va aguantar més de dos hores de representació amb un ambient fresc més propi de començament de tardor.

L’endemà diumenge 15 encetàvem l’últim dia de festa major amb l’**Ofici solemne** i a continuació la **Ballada de sardanes** amb la Coblà Cadaqués i el vermut servit sota les voltes de la plaça.

A mitja tarda, mentre uns quants preparaven el sopar de fi de festa, la mainada i pares podien ballar i dansar algunes danses tradicionals que ens havia preparat la Montserrat Galí. Un **taller de danses** que se’ns va quedar curt ja que van haver de deixar pas a la **Cantada d’Havaneres** amb el grup “Conya marinera” de Calaf, prevista just abans del sopar. Van cantar i musicar unes quantes cançons marineres que van ser el vermut del sopar de fi de festa que de seguit es va servir a més de dues-centes cinquanta persones, un rècord d’assistència. Després de la carn i les postres, un parell de **bingos** i l’**espectacle final de festa** amb la companyia de circ “The Dyco’s”.

Ah, i també explicar-vos que durant tota la festa vam tenir la tradicional tómbola i botigueta de material de Copons que se’n va fer càrrec el jovent del poble.

Com heu pogut llegir, doncs, molts actes, molt concorreguts i participats. ■

Projecte CLOSE-SEARCH de pràctiques per Copons

Rosa Mata Francès

El projecte CLOSE-SEARCH és un projecte del 7è programa marc de la Unió Europea que es basa en un petit helicòpter no tripulat (d'uns 2-3m) que ha de participar en operacions de recerca i salvament de persones en àrees de difícil accés i/o en situacions crítiques. L'helicòpter té doncs com a objectiu identificar persones desaparegudes o supervivents de desastres a partir del rastreig de la seva calor corporal, mitjançant una càmera d'infraroigs. Per poder-se guiar, l'helicòpter està dotat de tot un seguit de sensors que li permeten, a partir de dades redundants de baròmetres, altímetres, GPS... realitzar una navegació de vol completament autònoma, segura i fiable. Aquest sistema ha de permetre una reducció de costos en les recerques i els salvaments.

Es podrà actuar en gairebé qualsevol àrea i es pot utilitzar tant de dia com de nit a les zones més inaccessibles. Sistemàticament volant sobre una regió i a través de la detecció de la calor corporal, CLOSE SEARCH ha de poder trobar persones. Les imatges tèrmiques es transferiran al sistema de control de la UAS (a les pantalles de la furgoneta) i s'analitzaran a la recerca de persones.

ROSA MATA FRANCÈS

Els organismes participants en aquest projecte són:

Institut de Geomàtica (Castelldefels)
www.ideg.es
Consorci públic integrat per la Generalitat de Catalunya i la Universitat Politècnica de Catalunya. La seva finalitat és el desenvolupament de la geometria mitjançant la investigació aplicada i l'educació en suport a la societat, les institucions i les necessitats de la indústria tant a nivell nacional i internacional. És el coordinador del projecte i s'encarrega de la integració del sistema de navegació global per satèl·lit i el sistema de navegació inercial.

Associació de la Indústria de Navarra
www.ain.es
És una organització privada sense ànim de lucre propietat de 154 empreses, creada per promoure i dur a terme investigacions i serveis que, per la seva dificultat o innovació no es podien trobar fàcilment a Navarra. La seva principal activitat és el desenvolupament de projectes de RDT (Desenvolupament i Recerca Tecnològica), per a la millora de la competitivitat de les diferents indústries. Té una gran experiència en teleobservació i vehicles no tripulats. És qui s'encarrega

de la construcció de l'helicòpter no tripulat.
DEIMOS Enginyeria (Portugal)
www.deimos.com.pt
El grup DEIMOS està especialitzat en el desenvolupament de solucions per al sector espacial, tant en l'àmbit d'enginyeria d'anàlisi i estudis, com en l'àrea de desenvolupament del programari per als sistemes de bord i Sistemes de Segment de Terra (Ground Segment Systems). La seva funció és la integració de Galileu i del Sistema de Navegació Global per satèl·lit (EGNOS).

Escola Politècnica Federal de Lausanne (Suïssa) **www.epfl.ch**
Institut federal de tecnologia de Suïssa, té tres objectius: l'educació, la recerca i la transferència de tecnologia al més alt nivell internacional. És un dels grups de recerca més innovadors i productius d'Europa, i té com a finalitat integrar els sensors de Navegació Inercial Redundant (RINS) i donar suport al desenvolupament dels altres sensors de navegació.

Institut Cartogràfic de Catalunya
www.icc.cat
Empresa pública de la Generalitat de Catalunya que realitza projectes cartogràfics

encarregats per organitzacions públiques i privades de Catalunya, Espanya i altres països. El seu objectiu és la realització de tasques tècniques per al desenvolupament d'informació cartogràfica i geològica de Catalunya. Dins de l'actual projecte proporciona dades geoespacionals en 3D.

Direcció General de protecció Civil
www.gencat.cat
El seu principal objectiu és desenvolupar un sistema per a la protecció civil en el territori català, amb la finalitat d'evitar, reduir o corregir els danys causats per catàstrofes col·lectives, i coordinar les actuacions en situacions de risc i emergència. S'ha encarregat de definir els requeriments dels usuaris finals i d'organitzar les proves sobre el terreny i avaluar-ne els resultats.

Per la realització de la primera prova pràctica de l'aparell i del sistema es va demanar la col·laboració a l'Ajuntament de Copons i a alguns veïns per poder-ho fer a la zona del camp de futbol. Així el dia 25 es van realitzar tres vols de prova que van donar uns resultats molt satisfactoris. ■

Pelegrinatge a Polònia: El país de Karol Wojtyla

Rosa Colom Trullàs

ROSA COLOM TRULLÀS

A l'abril el volcà ens va jugar una mala passada i no vam poder fer el viatge previst amb Mn. Enric a Polònia, sort que no ens desanimem i al setembre ja tornàvem a tenir les maletes a punt per anar al país de l'estimat Papa Wojtyla, tot i que no vam poder anar-hi tots per motius de feina.

Sortíem un dilluns cap a Cracòvia fent escala a Varsòvia, cap al vespre arribàrem al nostre destí. A Cracòvia vam visitar el castell Reial, la Catedral de sant Wenceslau, la Plaça del mercat, al costat mateix hi ha l'església de Sta. Maria on s'hi troba un retaule que és preciós, cada hora des de la part superior de la torre un trompetista toca una música tradicional polonesa, que fa recordar un episodi dels invasors tàrtars. També vam anar al barri jueu, molt important ja que abans de la II Guerra Mundial va ser un dels mes grans d'Europa.

El Segon dia vàrem visitar unes de les mines de sal mes antigues del món a WIELICZKA

encara actives. També vam fer una visita a AUSCHWITZ-BIRKENAU, un complex de diferents camps de concentració.

El dia següent ens dirigíem a WADOWICE, el poble on va néixer Karol Wojtyla, i vam celebrar l'Eucaristia a l'Església on va ser batejat. A la tarda arribàrem a CZESTOCHOWA a veure la Verge Negra, és molt estimada per tots els polonesos, com per nosaltres ho és la Moreneta.

Vam arribar a Varsòvia, una ciutat plena d'història, cal destacar el Palau Reial, la "Ruta Reial" considerada l'enllaç entre el Palau i la residència d'estiu Vilanov on es troba el Parc LAZIENKI pulmó de la ciutat, en aquest parc hi ha el monument al compositor Frederyk Chopin. Vam visitar la Catedral de Sant Joan Baptista, i vam acabar la visita a la Plaça del Mercat Vell.

Vam fer una parada a la ciutat de TORUN poble natal de l'astrònom polonès Nicolau Copèrnic, una ciutat Patrimoni de la UNESCO, cal destacar que la composició de la Plaça major i dels carrers segueix sent la mateixa que fa 700 anys conservant la seva aparença medieval.

Ja al final del viatge, vam visitar la ciutat de GDANSK, la joia del Bàltic. És una ciutat on juntament amb GDYNIA i Sopot formen un conjunt de la TRI-CIUTAT, a GDANSK destaquem l'Església de Sta. Maria és una de les mes grans del món, on s'hi troba el rellotge astrològic que és una obra d'art d'enginyeria, el carrer Reial és un dels mes bonics que existeixen, el Museu d'Història, Palau ARTU, la Font de Neptú, l'ajuntament, amb la seva torre,... Molt a prop també veiem la Porta-grua construïda al s. XV, al carrer MARIACKA o de l'Àmbar on tots vam comprar alguna cosa. El monument dels caiguts en les Drassanes durant la vaga del 1970, i vam acabar al barri de Oliwa per visitar la Catedral on vam poder escoltar un concert d'orgue. També vam visitar una de les joies arquitectòniques la Fortalesa Teutònica de Malbork.

Al vespre fèiem el sopar de comiat amb la guia, intercanvis de regals, agraïments, una bona celebració per tenir un bon record. L'endemà al matí tornada cap a casa, cansats però contents. ■

agost

- 09 Comencen els actes del la Festa Major amb contes d'estiu a la piscina, bàsquet i campionat de truc.
- 10 Contes d'estiu a la piscina, voleibol i campionat de truc.
- 11 Partit de futbol infantil Copons-Sant Martí de Sesgueioles i campionat de truc.
- 12 Contes d'estiu a la piscina, cursa urbana per totes les edats i nit jove amb l'orquestra Mitjanit a la Plaça Ramon Godó.
- 13 Passadis inflable infantil a la piscina, ball de tarda i ball de nit amb l'orquestra "Sabor Sabor" a la plaça Ramon Godó.
- 14 Concurs de dibuix infantil, cercavila amb els gegants i cap-grossos de Copons, cap-grossos de Rubió i grallers de Castellfolit de Riubregós. Animació infantil "La faràndula de Guillem Roca" amb la companyia Sapastre a la plaça Ramon Godó.
- 14 Estrena de l'obra "Les assassinadetes de Lichting's house" del Grup de teatre La Barraca a la plaça Ramon Godó.
- 15 Ofici solemne de Festa Major i tot seguit ballada de sardanes amb la Cobla Cadaqués a la plaça Ramon Godó.
- 15 Taller de danses per totes les edats al poliesportiu i sopar fi de festa amb el tradicional bingo, espectacle de circ i malabars "Vermut" a càrrec de The Dico's a la plaça Ramon Godó.
- 30 Bibliobus.

setembre

- 07 Inici Curs Escolar del CEIP Copons.
- 08 Visita de l' Ilm.Sr. Antoni Fogué, president de la Diputació de Barcelona.
- 12 Comencen els assaigs dels bastoners.
- 26 Fira de Setembre d'Igualada amb participació de l'Hereu i la Pubilla de Copons.
- 28 Entrada en servei de l'aparcament de l'Hort de Cal Reiet.

octubre

- 03 Segona edició de la cursa de muntanya Tuga Trail Copons'10, amb la participació de més de 200 persones, guanyadors Xavi Espinya i la coopenenca Lola Brusau.
- 17 Caminada Popular de Copons a Sant Pere, organitzada per l'AMPA.
- 25 Bibliobus.
- 25 Espectacle "Bon humor al Bibliobus" amb el pallasso Marcel Gros a La Barraca.
- 25 Inici obres de portada d'aigües de la Llosa del Cavall en el tram Calaf – Igualada al seu pas pel nucli urbà de Copons.
- 25 Inici del "Pla de la fruita a l'escola", els nens preparen i mengen macedònia amb la fruita que reben.
- 26 Els alumnes d'Educació Primària van d'excursió al Museu del Paper de Capellades.
- 27 Castanyada de l'Escola amb narració de contes de l'Anna Garcia a La Barraca.
- 29 Els nens i nenes de l'escola de Copons celebren la Castanyada a Castellfolit de Riubregós junt amb les demés escoles de la ZER Vent d'Avall.

novembre

- 11 Els alumnes d'Educació Infantil van d'excursió al Zoo de Barcelona.
- 22 Bibliobus.
- 25 Celebració de Santa Cecília amb audició de piano dels nens i nenes de la Caseta de l'Hort i d'Educació Infantil.
- 26 Celebració de Santa Cecília amb audició de piano dels nens i nenes d'Educació Primària.
- 28 Eleccions al Parlament de Catalunya.

desembre

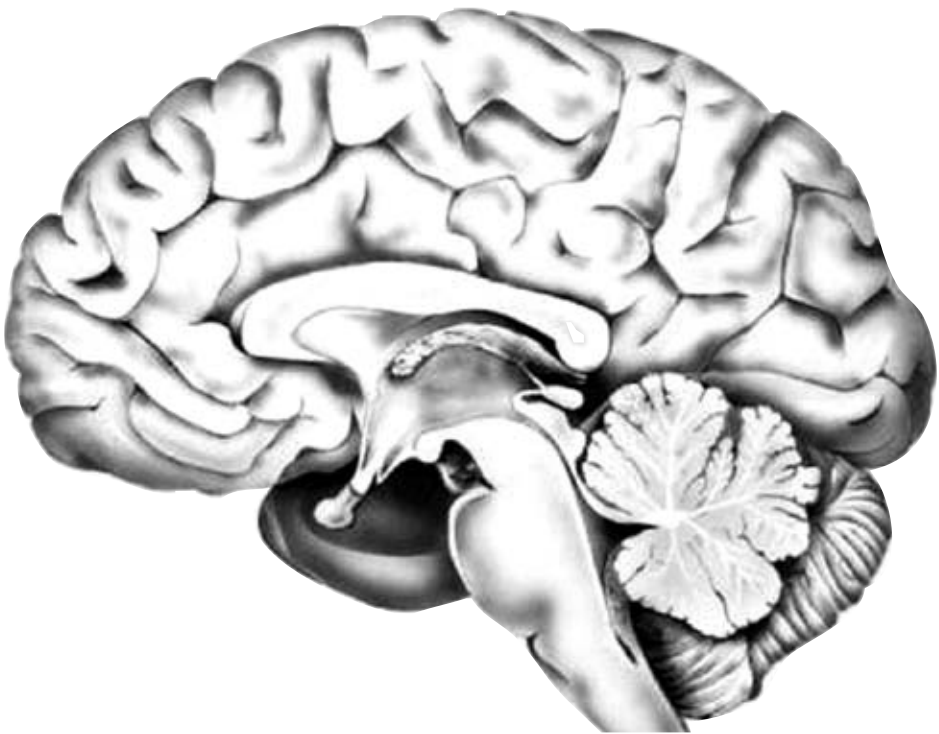
- 01 Els alumnes de 1r i 2n de Primària van a veure l'espectacle "Desconcert" a l'Ateneu d'Igualada.
- 20 Bibliobus.
- 22 Festa de Nadal de l'Escola
- 26 El Patge Faruk ve a recollir les cartes dels nens de Copons
- 27 Cantades als Pessebres

Opinió

El cervell humà

Doctor Anicet Altés Pineda

Des de la més remota antiguitat els investigadors han observat uns petits nòduls disposats en forma radial en els fòssils de molusc o bé en cadena en els cucs. Aquests nodulets es van anar reunint en una zona apte per coordinar la defensa. Els cucs la situen a la part anterior per ser la primera en sortir a l'exterior i poder alertar dels perills. En els primats aquest centre es va situar a la part alta i anterior del cap, lloc on posteriorment es va anar conformant la cara i on es troben representats tots els sentits corporals, en la proximitat de l'òrgan més important pel manteniment i protecció de la vida com és el cervell.

El cervell, el tronc encefàlic i el cerebel són la part del sistema nerviós situada a l'interior del crani i junts constitueixen l'encèfal. D'aquestes formacions, el cervell és el més voluminós, pesa 3.500 gr i controla la nostra activitat i és la base dels processos mentals. La massa o teixit cerebral està constituïda per la substància blanca i la gris, les quals donen uns relleus a la superfície que són les circumval·lacions cerebrals.

El cervell s'ha anat formant després de milions d'anys d'evolució i si observem els diversos animals que integren l'escala biològica, comprovem la relació entre el pes del cervell i el grau de perfecció i el seu funcionament. Aquesta acumulació de cèl·lules en l'espècie humana ocasiona i constata l'aparició de la pròpia consciència. Vol dir que l'home primitiu va tenir la possibilitat de guiar el seu propi destí i deixar, en segon terme, la conducta instintiva. Aquest fenomen motiva la controvèrsia de si el cervell és el resultat d'una evolució "cega" o si al darrere de tot hi ha un "rellotger còsmic"que marca les regles del joc.

La part exterior del cervell és l'escorça que té un gruix de 2 mm i té 6 capes. És l'estructura que més s'ha desenvolupat, especialment a nivell del front i també és la part més moderna (un milió d'anys!).A l'escorça

cerebral hi ha la seu de la intel·ligència, el pensament abstracte i el llenguatge simbòlic. També la consciència i el coneixement.

Les cèl·lules cerebrals, les neurones, tenen una prolongació molt llarga i fina que s'anomena axó, i posa en contacte els diferents punts o altres neurones per rebre o bé comunicar diverses informacions i ordres. Aquesta xarxa és impressionant i es calcula que té molts kilòmetres de llargària. La gran riquesa del cervell humà- afirma el Professor Dr. Blesa- és que treballa d'una manera coordinada i integrada la qual té una gran capacitat d'estalvi.

Aquella llegenda que afirma que el cervell només treballa un 10 % de la seva capacitat és falsa. Un cervell normal només utilitza l'energia i les àrees que són imprescindibles pel bon funcionament del nostre organisme, però, amb tot i això el consum energètic és elevat. És exagerat? Molts especialistes creuen que no hi ha cap màquina que utilitzi l'energia amb tanta eficiència com el cervell. De fet les neurones que no s'usen acaben morint perquè són una despesa inútil d'energia. Les neurones restants, si fos necessari, establirien noves connexions. Totes aquestes funcions es fan de manera automàtica perquè d'altra part quedaria bloquejat el sistema.

El cervell humà, òrgan rector del nostre cos funciona gràcies a una combinació d'energia elèctrica i de neurotransmissors químics. Però és encara una font de moltes preguntes i de grans incògnites.

Vic, desembre de 2010 ■

Transports i telèfons d'interès

Transports

Alsina Graells

Tèlèfon:Barcelona 93 302 40 86

E-mail: clientes@alsinagraells.es
info@alsinagraells.es

Web: www.alsinagraells.es

Horaris

Calaf - Igualada			
Calaf	Els Prats de Rei	Copons	Igualada
09:14 h	09:19 h	09:27 h	09:48 h
19:29 h	19:34 h	19:42 h	20:03 h
Igualada - Igualada			
Igualada	Copons	Els Prats de Rei	Calaf
08:27 h	08:48 h	08:56 h	09:01 h
17:57 h	18:18 h	18:26 h	18:31 h

Hispano Igualadina

Tèlèfon: 93 804 44 51

Adreça: Passeig Verdaguer, s/n
08700 Igualada

Atenció al client: 902 44 77 26
de dilluns a dissabte de 8 a 21 h

E-mail: atencioalclient@hispanoigualadina.net

Web: www.hispanoigualadina.net

Horaris

BARCELONA - CALAF						
BCN - Sants	BCN - M ^a Cristina	Igualada	Jorba	Copons	Prats de rei	Calaf
DE DILLUNS A DIVENDRES FEINERS						
Excepte Agost, Nadal (del 26/12 al 31/12) i Dijous Sant.						
-	10.50	12.00	12.15	12.30	12.40	12.45
-	17.20	19.00	19.15	19.30	19.40	19.45
DE DILLUNS A DIVENDRES FEINERS. Agost, Nadal (del 26/12 al 31/12) i Dijous Sant.						
-	11.05	12.00	12.15	12.30	12.40	12.45
-	17.45	19.00	19.15	19.30	19.40	19.45
Dissabtes.						
-	11.05	12.15	12.30	12.45	12.55	13.00
-	17.45	19.00	19.15	19.30	19.40	19.45
CALAF - BARCELONA						
Calaf	Prats de rei	Copons	Jorba	Igualada	BCN - M ^a Cristina	BCN - Sants
DE DILLUNS A DIVENDRES FEINERS						
Excepte Agost, Nadal (del 26/12 al 31/12) i Dijous Sant.						
7.15	7.20	7.30	7.45	8.00	9.05	-
15.15	15.20	15.30	15.45	16.00	17.05	-
DE DILLUNS A DIVENDRES FEINERS. Agost, Nadal (del 26/12 al 31/12) i Dijous Sant.						
7.15	7.20	7.30	7.45	8.00	9.05	-
15.15	15.20	15.30	15.45	16.00	17.05	-
Dissabtes.						
8.00	8.05	8.15	8.30	9.00	10.05	-
15.15	15.20	15.30	15.45	16.00	17.05	-
Horaris de pas aproximats, depenent de la circulació						
0060709p						

Taxis

Parades a Igualada: Passeig Verdaguer, s/n

Servei Taxi 24 hores: Ricard Tomas, Tel. 609 47 82 19

Telèfons d'interès

Ajuntament de Copons info@copons.net	93 809 00 00
Consultori Mèdic	93 809 01 50
Assistentia Social	93 809 00 00
Servei de Podologia: Judit Muns	637 94 38 76
Àrea Sanitària Rural	93 805 38 18
Associació Defensa Forestal	93 809 00 00
Bombers (emergències)	112
Ambulàncies i Emergències Mèdiques	061
Mossos d'Esquadra (emergències trànsit)	088
Mossos d'Esquadra (Igualada)	93 875 98 40
Protecció Civil Igualada	93 803 12 34
Repsol Butano	93 803 15 17
Repsol Gas Avaries	901 12 12 12
Fecsa	900 77 00 77
Aigües de Rigat	93 803 14 83
Telefònica Avaries	1002
Antena col·lectiva	616 52 23 13
Correus (Rosa)	655 92 63 80
Oficina Consorci Turisme Alta Anoia	93 868 03 66
Escola	93 809 01 42
Bàscula pública	93 809 00 00
Bibliobús Montserrat b.Montserrat@diba.es	616 98 83 52
Col·lecció d'eines tradicionals de fusteria	93 809 00 93 655 81 39 52
Tot Circ info@totcirc.com	93 809 00 81 686 83 72 25 646 29 45 72
Cal Manset (Allotjament rural) calmanset@altaanoia.info	93 809 00 97
El Refugi de Copons	93 809 01 27
Queviures Mas	93 809 00 02
Fleca Lloró	93 809 00 75
Brodats Sala Farré, SCP	93 809 00 27
Escorxador Closa i Fills	93 809 00 36
Construccions Succesors de Closa Serra, SCP	93 809 08 02
Fusteria Josep Tomàs	93 809 00 93 655 81 39 52

Recordeu que

el **Codi Postal de Copons** ha canviat

a partir d'ara es el

08289

No callis, mulla't i digues-hi la teva!

Opinió, retalls d'història, actualitat, esports...

Tot té cabuda a Camí Ral.

I ara ens ho pots enviar per correu electrònic:

camiral@copons.net

Tous, 1946

Girona, 24-05-1944

Copons, 3-09-1947

Sant Martí de Tous, "Cala Noya", 1952

Copons, 24-05-1950

CEDIDES PER JOSEP VIDAL ALBAREDA